
OPERAČNÍ UMĚNÍ A TAKTIKA

SOUČINNOST VŠECH DRUHŮ PRŮZKUMU PŘI ZJIŠŤOVÁNÍ ZBRANÍ HROMADNÉHO NIČENÍ, PŘEDÁVÁNÍ A ZEVŠEOBECŇOVÁNÍ ZÍSKANÝCH ZPRÁV

Plukovník Stanislav Řehoř

Vzhledem k rozhodující úloze zbraní hromadného ničení na soudobém bojišti vyvstala před všemi veliteli, štáby a vojsky mimořádná povinnost zmařit chystané napadení zničením nebo umlčením těchto nebezpečných prostředků dříve, než jich bude použito, nebo aspoň snížit na nejmenší míru jejich zhoubné účinky na vojska, bojovou techniku a zásoby organisováním důkladných ochranných opatření.

Nezbytným podkladem pro úspěšné splnění tohoto závažného úkolu je včasná znalost konkrétních údajů o přípravách nepřítele k použití zbraní hromadného ničení.

Zprávy o prostředcích atomového, chemického a biologického napadení jsou vyhledávány v rámci bojového a operačního zabezpečení nejrozmanitějšími silami a prostředky vzdušného a pozemního průzkumu a nejrozumnějšími způsoby na frontě, v taktické i operační hloubce a v týlu nepřítele. V zájmu včasného a účelného využití výsledků průzkumu jsou pak štáby povinny získané údaje urychleně shromažďovat, studovat, vyhodnocovat, činit závěry a zevšeobecňovat, informovat o nich velitele a nadřízené štáby, jakož i uvědomovat podřízené a spolupůsobící štáby, velitele druhů vojsk, náčelníky služeb a sousedy.

Z toho vysvitá, že ve složitém procesu zjišťování zbraní hromadného ničení a využívání průzkumových údajů o nich vystupuje do popředí požadavek důsledně uplatňovat zásadu všestranné a nepřetržité součinnosti.

Již zkušenosti získané v průběhu Veliké vlastenecké války ukázaly, že jednou ze základních podmínek správné funkce průzkumu je těsná součinnost všech zasazených sil a prostředků průzkumu, jakož i pečlivě sladěná spolupráce štábů při plánování a řízení průzkumu a při předávání a zevšeobecňování jeho výsledků. Od té doby se stala průzkumová součinnost neodlučitelným prvkem organisace a provádění průzkumu vůbec.

Při řešení problému, jak nejvhodněji a nejúčelněji organisovat průzkumovou součinnost ve vztahu k používání zbraní hromadného ničení, nemůže jít tedy o hledání nového smyslu a obsahu této součinnosti, nýbrž jen o přizpůsobení jejích dosavadních forem a metod změněné situaci na soudobém bojišti.

Vzhledem k tomu, že princip průzkumové součinnosti zůstává ve své podstatě nedotčen, je třeba při její organisaci i v dnešních podmínkách boje vycházet z těchto pojmů a pravidel:

Podstata organisace průzkumové součinnosti záleží

- v určení kdo, kde, kdy jaké úkoly a za jakým cílem bude plnit, aby bylo rychle dosaženo nejlepšího výsledku a nejúčelněji využito sil a prostředků průzkumu vzhledem na možnosti každého z nich,
- v stanovení, kdo, kdy, komu a jak bude získané zprávy předávat, aby je bylo možno rychle vyhodnotit ve vzájemné souvislosti a v rámci celkové situace,
- v úpravě způsobu zevšeobecňování výsledků průzkumu, t. j. kdo, kdy, koho a jak bude informovat, aby zájemci byli s to provést včas potřebná opatření.

Pojmem průzkumová součinnost je tedy nutno rozumět sladění úsilí sil a prostředků průzkumu útvarů, svazků a svazů, všech druhů vojsk a služeb co do cíle, času a prostoru, jakož i organisaci vzájemné souhry mezi složkami jednotlivého štábu i mezi štáby různých druhů a stupňů a sousedy při využívání průzkumových údajů.

Průzkumová součinnost se vyznačuje těmito hlavními rysy:

- uspořádanou činností všech sil a prostředků průzkumu k dosažení stejného cíle,
- jejich vzájemnou podporou a pomocí,
- vzájemným informováním,
- využíváním výsledků jedné prostředků průzkumu druhými,
- využíváním výsledků průzkumu všemi zainteresovanými štáby,
- výměnou zkušeností mezi všemi prostředky průzkumu a štáby.

Základem průzkumové součinnosti je rozhodnutí velitele a úkoly průzkumu stanovené starším náčelníkem.

Štáby jsou povinny organisovat průzkumovou součinnost podle údobí boje a operace do celé hloubky úkolu. Má začínat od okamžiku, kdy byl útvaru, svazku nebo svazu vydán bojový úkol, a má být uskutečňována v celém průběhu boje nebo operace. Přitom je třeba neustále přihlížet ke skutečnému stavu sil a prostředků průzkumu.

Průzkumová součinnost se upravuje plánem průzkumu.

Nařízení pro její uskutečnění není žádným samostatným dokumentem nebo rozkazem. Má být obsaženo pro každého vykonavatele v bojových nařízeních pro průzkum, a to v určení úkolů průzkumu podle čar, objektů a času, v údajích o sousedních silách a prostředcích provádějících průzkum, v určení způsobu rozpoznávání letounů vlastního průzkumného letectva a spojení s ním, komu, kam a dokdy zaslat hlášení a p.

Za boje má být průzkumová součinnost usměrňována podle vývoje situace stanovením nových úkolů zasazeným silám a prostředkům průzkumu a organisací doplňkového průzkumu.

Průzkumová součinnost má být organisována „shora dolů“ a prováděna „zdola nahoru“ a mezi sousedy.

Průzkumová součinnost může být správně organisována v soudobých podmínkách, jen bude-li v plné míře přihlédnuto ke všem charakteristickým okolnostem, které doprovázejí používání zbraní hromadného ničení na bojišti, zejména však bude-li stále brána v úvahu snaha nepřítele do-

sáhnout při atomovém, chemickém a biologickém napadení maximálního stupně překvapení.

Proto je nutno organisovat průzkumovou součinnost v soudobém boji se zvlášť pozorným zřetelem na pružný a pohotový manévr silami a prostředky průzkumu všech druhů a na radikální zkrácení časových lhůt, které jsou spojeny se zjišťováním zbraní hromadného ničení a předáváním a zevšeobecnováním zpráv o nich.

Je sice pravda, že i před zavedením těchto ničivých prostředků byl kladen důraz na včasnost činnosti jako na jednu ze základních vlastností průzkumu, avšak jestliže tehdy stačilo kalkulovat s lhůtami počítanými na dny a hodiny, je dnes třeba brát v úvahu daleko kratší časové míry než jsou minuty, v některých případech i vteřiny.

Podrobíme-li zkoumání pracovní metody, kterých je dosud běžně v průzkumu používáno, s hlediska času, zjistíme, že zatím jen uvědomování vojsk v rámci protivzdušné obrany dovedlo přizpůsobit svoji organizaci a styl práce pronikavému zvýšení rychlosti prostředků vzdušného napadení.

Naproti tomu se dosud nové požadavky náležitě neodrazilily ani v ostatní průzkumové činnosti, ani v práci štábů.

I. Součinnost při zjišťování zbraní hromadného ničení

Splnění všech průzkumových úkolů, na nichž závisí přesná znalost příprav nepřítele k napadení zbraněmi hromadného ničení, nebude snadné, nýbrž bude spojeno s překonáváním četných překážek a vážných obtíží, protože nepřítel vyvine vystupňované úsilí k tomu, aby zabránil předčasnému prozrazení svých záměrů.

V této souvislosti půjde zejména o taková opatření, jako je na příklad:

- přísné a důsledné utajování příprav k použití zbraní hromadného ničení jak po stránce plánování, tak i umístění a přepravy skladů atomové a chemické munice a zásob mikrobů, přesunů a rozmísťování prostředků k jejich dopravě na cíl, nosičů, odpalovacích zařízení a na místě ne posledním i chování vojsk,
- široce založená a důkladně organisovaná klamná činnost a důmyslné maskování,
- soustavné rušení technických prostředků průzkumu,
- rozptýlené umísťování ničivých prostředků ve značných šířkách a hloubkách bojových sestav,
- časté měnění základů zbraní hromadného ničení, skladů, vyčkávacích a palebných postavení, odpalovacích zařízení a letišť,
- zesílení protivzdušného zabezpečení a bedlivé pozemní střežení letišť pro nosiče atomových, chemických a biologických prostředků, prostorů palebných postavení atomového dělostřelectva, chemických minometů a těžkých ohňometů, odpalovacích zařízení pro bezpilotní prostředky vzdušného napadení, jakož i skladů těchto látek.

Je zřejmé, že za této situace je nemožné zjistit všechny potřebné údaje o přípravách nepřítele k napadení zbraněmi hromadného ničení jen jedním druhem nebo prostředkem průzkumu, byť i šlo o sebeúčinnější moderní průzkumovou techniku, jakou dnes disponuje na příklad vzdušný nebo radiotechnický průzkum.

Bude-li však využito k zjištění těchto údajů několika druhů a prostředků průzkumu zároveň, bude-li čerpáno ze všech dosažitelných zdrojů zpráv, bude-li při řízení průzkumu okamžitě reagováno na každý náznak příprav protivníka k použití zbraní hromadného ničení pohotovým ověřováním získaných zpráv nejrozmanitějšími a na sobě nezávislými druhy, prostředky a způsoby průzkumu, budou-li operativně soustřeďovány hlavní síly a prostředky průzkumu na nejnebezpečnější objekty nebo prostory, je záruka, že jak zámysl nepřítele, tak jeho přípravy k použití zbraní hromadného ničení budou včas odhaleny do náležitých podrobností, že budou případné omyly jednotlivých prostředků průzkumu opraveny a že tak bude získán spolehlivý podklad pro činnost velitelů, štábů a vojsk.

- Ovšem naznačeným systémem vyhledávání zpráv o zbraních hromadného ničení bude možno dosáhnout očekávaných výsledků, jen bude-li veškerá činnost zasazovaných sil a prostředků průzkumu přísně centrálně plánována a řízena a co nejpřesněji vzájemně sladěna co do cíle, času, objektu nebo prostoru. Proto je třeba v zájmu účinného a přitom i hospodárného využití sil a prostředků průzkumu zdůraznit důležitost požadavku, aby se velitelé a štáby dobře vyznali v celkové problematice soudobého průzkumu, aby dovedli správně hodnotit reálné možnosti všech sil a prostředků průzkumu, především těch, které jsou jim přímo podřízeny, aby jim podle toho ukládali úměrné dílčí průzkumové úkoly a aby uměli klást rozumné požadavky na ostatní prostředky průzkumu.

Hlavními zdroji zpráv, které mají největší význam při zjišťování zbraní hromadného ničení, jsou vedle podřízených vojsk, nadřízeného štábu, sousedních útvarů a svazků především agenti, letectvo, televizní, radiolokační a jiné technické prostředky, průzkumné jednotky vysílané vševojskovými útvary a svazky, zajatci a přeběhlíci, ukořistěné dokumenty, letecké snímky a partyzánské odřady.

Agenti jakožto hlavní prostředek strategického průzkumu mají zvláště odpovědnou úlohu dodat základní podklady pro cílevědomou činnost všech sil a prostředků operačního a taktického průzkumu při zjišťování zbraní hromadného ničení.

Mají dodávat zprávy o atomových, chemických a biologických zbraních i o jejich nosičích u každého z možných nepřátel dlouho před konfliktem, již při vědecké práci a jejich vzniku v laboratořích a továrnách, mají získat náležité poznatky o surovinách a jejich nalezištích, o výrobě, jejím umístění a kapacitě, o takticko-technických vlastnostech jednotlivých druhů a typů, o jejich uložení ve skladech, nabyt znalostí o výsledcích zkušebního použití při zkouškách a cvičeních, sledovat je při přepravě přes oceán, v přístavech, na vzdušných i pozemních komunikacích až na místo určení na válčišti.

Agenti, kteří působí jako jeden z prostředků operačního průzkumu ve značně operační hloubce, mají pak zjišťovat zásoby, druh, počet a rozmístění zbraní hromadného ničení a jejich nosičů na bojišti, sledovat jejich přísun k frontě, zjišťovat letiště určená pro nosiče a způsob protivzdušné i pozemní obrany těchto letišť a vůbec přípravy k atomovému, chemickému a biologickému napadení v operačním rámci.

Neméně významná úloha při zjišťování zbraní hromadného ničení připadá letectvu.

Úkoly s tím spojené plní letectvo v rámci strategického, operačního a taktického vzdušného průzkumu, při čemž vystupuje do popředí nutnost těsné průzkumové součinnosti mezi vševojskovými a leteckými štáby.

Z vševojskových štábů to budou ty, které disponují pro danou operaci nebo údobí boje vzlety průzkumného nebo bitevního, bombardovacího nebo stíhacího letectva a mezi veliteli a štáby leteckých svazků a útvarů, určených k provádění těchto vzletů. Ostatní velitelé a štáby, jimž nejsou přiděleny vzlety průzkumného letectva, jen předkládají požadavky na vzdušný průzkum staršímu náčelníkovi.

Průzkumová součinnost mezi vševojskovými a leteckými štáby záleží v organizaci těchto opatření:

- v trvalé a rychlé vzájemné výměně zpráv o celkové situaci nepřítele s hlavním zřetelem na technické, taktické i jiné údaje o zbraních hromadného ničení, o nových způsobech boje vzdušného i pozemního nepřítele a o výsledcích průzkumu vůbec,
- ve vzájemném předávání zpráv, které byly získány jednotlivými prostředky průzkumu nebo z jednotlivých zdrojů zpráv a které mají význam pro další zjišťování zbraní hromadného ničení jak letectvem, tak pozemními silami a prostředky průzkumu,
- v předávání zajatých příslušníků nepřátelského letectva, písemností a dokumentů u nich nalezených k využití průzkumnými orgány letectva,
- v odevzdávání poškozených nebo zničených letadel a jiného leteckého materiálu nepřítele průzkumným orgánům letectva,
- ve zvaní průzkumných orgánů leteckých štábů k výsledkům zajatců, vypovídají-li údaje zajímavíci letectvo,
- v plnění úkolů, které jsou potřebné k zabezpečení průzkumné činnosti letectva, jako je na příklad zjišťování radiotechnického a rušícího systému nepřítele, jeho soustavy protivzdušné obrany v prostorech pravděpodobného umístění zbraní hromadného ničení, prostředků a způsobů maskování objektů, klamání a p.

Hlavním článkem, jehož prostřednictvím se tato součinnost uskutečňuje, jsou představitelé letectva, vysílání do vševojskových štábů. Avšak v zájmu zkvalitnění této součinnosti je výhodné, aby také vševojskové štáby vysílaly ke štábům leteckých svazků a útvarů své styčné důstojníky z oddělení průzkumu. Tito důstojníci tak získají lepší možnost na místě v přímém osobním styku projednat úkoly vzdušného průzkumu, informovat se o zprávách získaných letectvem, vyměňovat poznatky o nepříteli a zvláště o zbraních hromadného ničení podrobným rozбором situací a zejména zúčastnit se jak předletové přípravy, při níž mohou osobně informovat osádky, tak i poletové rozpravy po návratu z průzkumných letů.

Radiotechnické prostředky průzkumu, kterýmžto pojmem rozumíme palubní radiolokátory letectva, protiletadlového i pozemního dělostřelectva a zaměřovací stanice radiového průzkumu, nabývají čím dále větší důležitosti. Jsou totiž nejen schopny zjišťovat ve dne i v noci jednotlivé zbraně hromadného ničení a jejich nosiče na zemi a ve vzduchu, ale především odhalit radiotechnický systém nepřítele, a tak umožnit ničení a rušení jeho vyhledávacích, navigačních a součinnostních

stanic všech druhů, které podmiňují rychlé a účinné používání zbraní hromadného ničení.

V některých případech může být využito k zjišťování zbraní hromadného ničení také partyzánských odřadů.

Součinnost s těmito odřady je však delikátní problém a smí být navázána jen se souhlasem nebo na pokyn velitele frontu (armády).

Partyzánské odřady mohou za příznivých podmínek provádět i ničení zjištěných zbraní hromadného ničení.

K spolupráci může dojít zejména mezi partyzánskými odřady a průzkumnými skupinami, které byly vyslány do daleké operační hloubky.

Ze sil a prostředků operačního a taktického průzkumu mají největší možnost zjišťovat zbraně hromadného ničení průzkumné skupiny organizované štábem frontu a vševojskové armády z rot zvláštního určení, vysazované do operační hloubky (50 až 300 km i více), a štáby útvarů a svazků vysílané do taktické hloubky. Účinnými způsoby provádění pozemního průzkumu (pozorováním, léčkami, výpady) vylučují hlavní nevýhody vzdušného průzkumu a získávají nejkonkrétnější zprávy o zbraních hromadného ničení. Kromě toho jsou povinny vydatně přispívat k rychlému ničení zbraní hromadného ničení.

V průběhu boje bude při tom někdy zvlášť důležitá součinnost průzkumné skupiny s průzkumnými odřady, se samostatnými průzkumnými hlídkami a zejména se vzdušnými výsadky, které budou rovněž důležitým zdrojem zpráv o zbraních hromadného ničení.

Zdá se, že dosud nejsou náležitě doceněny možnosti jak průzkumné, tak i diversní činnosti rot zvláštního určení. Svědčí o tom jejich dosavadní skrovná technická výbava. Je nepochybné, že kdyby byly početně zesíleny a opatřeny vlastními vrtulníky a lehkými letouny s televizními přístroji, radiolokátory a fotoradiopřístroji, obrněnými transportéry a lehkými tanky, byly by s to získávat a předávat zprávy daleko rychleji a účinněji se podílet na ničení zbraní hromadného ničení.

Značným počtem sil a technických prostředků průzkumu disponují druhy vojsk, především dělostřelectvo, ženijní a chemické vojsko, které se významnou měrou podílejí na zjišťování zbraní hromadného ničení.

Průzkum druhů vojsk se však nesmí stát samoučelným, nýbrž musí být organicky začleněn do celkového systému průzkumu útvaru, svazku nebo svazu, jehož je nedílnou součástí. Z toho vyplývá, že musí být také centrálně plánován a řízen, aby jeho výsledky co nejlépe přispěly k dosažení společného cíle.

Odpovědnost za plánování, řízení a provádění průzkumu u každé jednotky, útvaru, svazku nebo svazu má velitel. Jeho výkonnými orgány, pokud jde o průzkum, jsou náčelník štábu a náčelník průzkumu s jeho aparátem. Proto velitel schvaluje plán průzkumu, který je základním dokumentem pro organizaci průzkumu a hlavním podkladem pro vypracování bojových nařízení pro průzkum. Vzhledem k tomu, že je průzkum organizován a řízen vševojskovým štábem, musí být úkoly všech sil a prostředků průzkumu, tedy i úkoly průzkumu druhů vojsk a služeb vševojskového významu obsaženy ve vševojskovém plánu průzkumu a jejich plnění musí být ukládáno velitelům (náčelníkům) druhů vojsk a služeb a jejich štábům bojovými nařízeními pro průzkum.

Velitelé (náčelníci) a štáby druhů vojsk pak vypracovávají vlastní plány průzkumu na základě

- úkolů daných jim vševojskovým štábem (konkrétně náčelníkem průzkumu),
- úkolů vydaných vlastními veliteli (náčelníky) k zabezpečení správného použití toho nebo onoho druhu vojska,
- úkolů uložených jim nadřízenými štáby druhů vojsk (služeb),
- požadavků podřízených jednotek druhů vojsk (služeb).

Z potřeby zabezpečit nepřetržitou průzkumovou součinnost mezi vševojskovými štáby (konkrétně odděleními průzkumu) a veliteli (náčelníky) a štáby druhů vojsk a služeb vyplývají pro všechny účastníky četné povinnosti, z nichž základní a nejdůležitější jsou:

Povinnosti vševojskových štábů (náčelníků průzkumu) vůči velitelům (náčelníkům) druhů vojsk a služeb:

- informovat trvale, rychle a včas do nezbytných podrobností prostřednictvím osobního styku, pojitky nebo souhrnnými průzkumovými hlášeními velitele (náčelníky) a štáby druhů vojsk a služeb o situaci pozemního a vzdušného nepřítele a o všech jejích změnách s důrazem na zjištěné příznaky použití zbraní hromadného ničení;
- organisovat nepřetržitý styk jednak mezi vševojskovým štábem (oddělením průzkumu) a každým druhem vojska (služeb), jednak mezi jednotlivými veliteli (náčelníky) a štáby druhů vojsk (služeb) navzájem,
- kontrolovat plnění průzkumových úkolů vydaných v rámci vševojskového průzkumu a odstraňovat vyskytnuvší se nedostatky,
- plnit požadavky průzkumu druhů vojsk a služeb vlastními vševojskovými silami a prostředky průzkumu a umožnit jim využít všech zpráv podle jejich potřeby buď předáním výsledků zpráv nebo účastí při jejich studiu, rozboru a vyhodnocení (na př. výsledch zajatců, studium dokumentů),
- umožnit účast sil a prostředků průzkumu i orgánů průzkumu druhů vojsk a služeb ve vševojskových průzkumných akcích,
- pomáhat v bojové přípravě sil a orgánů průzkumu druhů vojsk a služeb soustavným předáváním poznatků o organizaci, taktice, bojové technice a způsobech maskování, obranně zpravodajských opatřeních, demaskujících příznacích zbraní hromadného ničení a p.,
- nezasahovat do pravomocí velitelů (náčelníků) a štábů druhů vojsk a služeb, pokud jde o organizaci a použití jejich sil a prostředků průzkumu.

Povinnosti velitelů (náčelníků) a štábů druhů vojsk a služeb vůči vševojskovému štábu (oddělení průzkumu):

- plnit úkoly vševojskového průzkumu a přispívat v nejvyšší míře k práci vševojskového oddělení průzkumu včasným a trvalým informováním o všech získaných poznatcích o nepříteli s důrazem na jeho zbraně hromadného ničení, a to i tenkrát, nebyly-li tomu nebo onomu druhu vojska uloženy průzkumové úkoly,

- organisovat sběr a shromažďování ukořistěných dokumentů a bojové techniky nepřítele, vyhodnocovat je a výsledky předávat vševojskovému oddělení průzkumu,
- účastnit se podle potřeby vševojskových průzkumných akcí vlastními silami a prostředky průzkumu,
- pomáhat vševojskovým průzkumným orgánům při studiu, rozboru a vyhodnocování zpráv,
- pomáhat při výcviku průzkumných orgánů a průzkumných jednotek po stránce své odbornosti.

Způsoby (metody) provádění průzkumu:

Zprávy o přípravách nepřítele k atomovému, chemickému a biologickému napadení lze získat zejména

- vzdušným a pozemním pozorováním, fotografováním a filmováním,
- zaměřováním nepřátelských radiolokačních, radiových a rušicích stanic,
- odposloucháváním hovorů vedených na radiových a linkových pojítkách,
- výslechem zajatců, přeběhlíků a dotazy u místního obyvatelstva,
- studiem ukořistěných dokumentů,
- bojovou činností vojsk,
- výpady, léčkami a průzkumem bojem,
- činností technických prostředků průzkumu.

Při zjišťování zbraní hromadného ničení je nutno uvedené způsoby provádění průzkumu neustále kombinovat a v každém konkrétním případě volit ty z nich, které jsou v dané situaci nejúčelnější a nejrychleji vedou k cíli.

Součinnost a vzájemná souvislost jednotlivých prostředků druhů a způsobů průzkumu je znázorněna v příloze 1.

V soudobých podmínkách boje je třeba prosadit, aby si velitelé a štáby zvykli organisovat součinnost zvláště

- mezi operačním a taktickým průzkumem,
- mezi pozemním a vzdušným průzkumem,
- mezi silami a prostředky vševojskového průzkumu a prostředky dělostřeleckého, chemického, radiačního, biologického, ženíjního, zdravotnického průzkumu,
- mezi jednotlivými prostředky průzkumu druhů vojsk a služeb navzájem,
- mezi průzkumnými skupinami vyslanými do operační a taktické hloubky nepřátelské obrany a vzdušným průzkumem,
- mezi předsunutými prapory, které provádějí průzkum bojem, a pozemním i vzdušným pozorováním, radiolokací, radiovým průzkumem a dělostřeleckým měřickým průzkumem,
- mezi průzkumnými skupinami provádějícími výpady a léčky a pozorovacími stanovišti, radiolokací a dělostřeleckým měřickým průzkumem,
- mezi samostatnými průzkumnými hlídkami a průzkumnými odřady navzájem,
- mezi samostatnými průzkumnými hlídkami a průzkumnými odřady a vzdušným průzkumem,
- mezi samostatnými průzkumnými hlídkami a průzkumnými odřady a průzkumnými skupinami působícími v sestavě nepřítele a p.

Značné důležitosti nabývá i organisace součinnosti mezi prostředky pozorování navzájem a mezi prostředky pozorování a ostatními prostředky průzkumu, a to zejména

- mezi pozemními radiolokátory navzájem a mezi pozemními a vzdušnými radiolokátory,
- mezi odposlouchacími skupinami a sítí pozorování (pozemního i vzdušného), jakož i radiolokací,
- mezi pozemním a vzdušným pozorováním a dělostřeleckým měřickým průzkumem (zvukovým a optickým) a radiolokací,
- mezi sítí pozemního pozorování a radiolokací,
- mezi sítí pozemního pozorování a vzdušným pozorováním,
- mezi prostředky, které zachycují radiové depeše, a pozemním i vzdušným pozorováním,
- mezi pozorovacími stanovišti jednoho druhu vojska co do cíle, času a objektu (prostoru),
- mezi pozorovacími stanovišti všech druhů vojsk co do cíle, času a objektu (prostoru),
- mezi pozorovacími stanovišti a pozorovacími balony atd.

V této souvislosti je třeba si uvědomit, že součinnost je vůbec základní podmínkou pro úspěšnou činnost pozorovacích sítí jakéhokoli druhu.

II. Metody rychlého předávání a zevšeobecňování zpráv o zbraních hromadného ničení

Zprávy o zbraních hromadného ničení, byť byly sebe významnější a hodnověrnější, ztrácejí jakoukoli cenu, nejsou-li neprodleně předány do štábu, tam okamžitě vyhodnoceny a nejrychlejším způsobem zevšeobecněny.

Proto je třeba obzvláště pozorně zabezpečit pohotovost a neselehávající spojení štábů se všemi zdroji zpráv, které třeba brát v úvahu ve spojitosti se zjišťováním zbraní hromadného ničení na daném organizačním stupni a v konkrétním období boje.

Aby bylo možno uskutečňovat součinnost při předávání zpráv o zbraních hromadného ničení, t. j. „zdola nahoru“ a „shora dolů“ a mezi sousedy, je třeba zabezpečit každému štábu (oddělení průzkumu) možnost bez jakýchkoli ztrátových časů vejít v okamžitý vzájemný styk

- se všemi vlastními silami a prostředky průzkumu, které jsou zasazeny k plnění průzkumových úkolů,
- se všemi podřízenými štáby (oddělení průzkumu),
- se všemi náčelníky nebo štáby druhů vojsk a služeb, které musí být opět spojeny mezi sebou,
- se vzdušným průzkumem,
- s vojskovou hláskou službou,
- s výsledkovými místy zajatců a přeběhlíků,
- s nadřízeným štábem (oddělení průzkumu),
- se sousedními a spolupůsobícími štáby.

Dále musí být navzájem spojeny všechny jednotlivé síly a prostředky průzkumu, které spolupůsobí v rámci součinnosti co do cíle nebo času nebo objektu (prostoru).

Prostředky pro rychlé předávání zpráv o zbraních hromadného ničení

Radio zůstává i nadále nejvhodnějším pojítkem pro rychlé předávání zpráv o zbraních hromadného ničení vzhledem ke své pohotovosti a možnému dosahu.

Ovšem technické vlastnosti dosavadních typů radiových stanic nevyhovují všem potřebám soudobého průzkumu. Zejména není vyřešena otázka vybavení vhodnými radiovými stanicemi těch pozemních sil a prostředků průzkumu, které působí v taktické a zvláště operační hloubce co do váhy a dosahu. Proto je třeba, aby výzkum a výroba dodaly armádě takové stanice, jaké vyžadují dnešní bojové podmínky. To znamená, že by radiové stanice pro plukovní a divisní průzkumné skupiny měly mít spolehlivý dosah za nejtěžších povětrnostních a terénních podmínek na vzdálenost 30 až 40 km, armádní PzS do 200 km při maximální váze kolem 5 kg i se zdroji. Rozměry stanice by neměly být větší, než je brašna na ochrannou masku. Životnost zdrojů by pak měla zabezpečit provoz stanice nejméně na 60 minut za den (relace šestkrát po 10 minutách), to je pro plukovní a divisní PzS na 3 až 5 hodin (při třídení až pětidení činnosti) a pro armádní PzS na 5 až 10 hodin (při pětidení až desetidení činnosti).

Také dosavadní organizace radiových sítí nemůže zabezpečit náležitě rychlé předávání zpráv o přípravách nepřítele k napadení zbraněmi hromadného ničení.

Tento stav je nutno zlepšit tím, že u divise budou organizovány samostatné radiové sítě pro průzkumové účely, které by nebyly zatěžovány jinými úkoly a které by nebyly závislé na jiných složkách štábu.

Především je třeba organizovat u každé divise prvního sledu a u každého pluku v dotyku jak za přípravy, tak i během vedení boje speciální radiovou síť pro spojení štábu (oddělení průzkumu) s průzkumnými skupinami vysílanými do sestavy nepřítele.

Jde o spojení zvláště choulostivé, kterému musí být věnována veškerá pozornost a péče velitele, náčelníka štábu, náčelníka průzkumu i náčelníka spojení.

K tomuto účelu je třeba vyčlenit u štábu pluku až dvě, u štábu divise až tři vhodné radiové stanice s potřebným dosahem, které budou neustále na příjmu i mimo dobu povinných relací, aby bylo zabezpečeno okamžité dodání důležitých zpráv o zbraních hromadného ničení.

V zájmu utajení a oklamání nepřítele nesmějí tyto stanice pracovat delší dobu na stejné frekvenci. Průzkumným skupinám je třeba vydat nejméně dvě až tři frekvence, které se při použití mění. Proto musí být ve štábu v stále pohotovosti tolik stanic, kolik bylo vydáno frekvencí.

Úspěch tohoto spojení je závislý v neposlední míře na dobré práci radistů zařazených jak v průzkumných skupinách, tak u štábních stanic. Proto nelze určovat do této služby kterékolí spojaře, nýbrž jenom osoby prošlé speciálním výcvikem.

Spojení štábu s každou průzkumnou skupinou bude prováděno na samostatném radiovém směru, aniž budou jednotlivé skupiny propojeny mezi sebou, aby tak bylo zabráněno prozrazení všech skupin, kdyby byl zajat příslušník některé skupiny.

Vzhledem k zvětšeným šířkám a hloubkám bojových sestav a k zrychlenému tempu boje se jeví potřeba zabezpečit opravdu spolehlivě nepřetržitě spojení náčelníka průzkumu divise s podřízenými důstojníky průzkumu pluku.

Proto se v zájmu rychlého předávání zpráv o zbraních hromadného ničení mnohonásobně vyplatí organisovat radiovou síť náčelníka průzkumu, která by umožňovala přímé a na ostatních složkách štábu nezávislé spojení náčelníka průzkumu divise s důstojníky průzkumu pluků. Při nedostatku radiových stanic nezbude než uskutečňovat toto spojení v síti velitele nebo štábu divise.

Radiové spojení štábu se silami a prostředky průzkumu, které jsou zasazovány do akce v průběhu boje, a navzájem mezi nimi, zabezpečuje se radiovou sítí bojového zabezpečení. Do této sítě se zařazují průzkumné odřady, předsunuté odřady, odřady k zabezpečení pohybu, radiální průzkum, samostatné průzkumné hlídky a pohyblivé pozorovací stanoviště.

Zprávy předávané na síti bojového zabezpečení odposlouchávají štáby pluků na svých přijímačích.

Je pochopitelné, že bude k předávání zpráv o zbraních hromadného ničení nepřítele zároveň využíváno také všech ostatních radiových sítí, jako je na příklad velitelská a součinnostní při zabezpečení přednostního předávání před všemi ostatními hovory.

Protože však přes všechna tato opatření může dojít k přerušení spojení pro silné rušení nepřítelem nebo pro nepředvídané technické závady, bylo by účelné organisovat ještě záložní (nebo t. zv. pohotovostní) radiovou síť pro předávání a příjem zpráv o zbraních hromadného ničení. Tato síť by mohla být uspořádána tak, že by u štábu bylo vyčleněno několik přijímačů na neustálý příjem (na př. u divise asi dva). Jejich frekvence by byly oznámeny všem velitelům průzkumných i řadových jednotek a útvarů i náčelníkům služeb, aby jich mohli použít k hlášení zpráv, kdyby normální spojení selhalo nebo kdyby šlo o zvlášť naléhavou zprávu, která musí být předána do štábu ihned bez dodržení služebního postupu.

Konečně je třeba u štábu každého pluku a divise vyčlenit jeden přijímač pro odposlech vlny vzdušného průzkumu.

Aby však bylo možno uvedené spojení opravdu realizovat, je třeba zabezpečit potřebný spojovací materiál odpovídajícím vybavením spojovacích i průzkumných jednotek průzkumu u divise.

Schématické znázornění organisace radiového spojení u divise je uvedeno v příloze 2.

Protože v zájmu rychlosti nebude možno při předávání zpráv o zbraních hromadného ničení hovory kódovat, bude třeba pracovat hlavně pomocí smluvených signálů.

Soudobé podmínky boje také vyžadují, aby bylo zlepšeno spojení náčelníka průzkumu divise s oddělením průzkumu armády. Toho lze dosáhnout pomocí přímých spojů s využitím nosné telefonie zapojením do směrových stanic několikakanálových, při čemž by mohl být jeden kanál vyhrazen pro tento účel.

Zvláštní pozornost je nutno věnovat pohotovému předávání zpráv uvnitř štábu mezi jednotlivými odděleními a náčelníky (veliteli) druhů vojsk a služeb.

V přípravném období a v některých fázích vedení boje, kdy štáb pracuje na místě, nejlépe se osvědčilo moderní dispečerské oddělení, skládající se z rozhlasové ústředny instalované v operačním oddělení nebo v oddělení průzkumu a z tlapačů umístěných v každém oddělení a ve všech štábech druhů vojsk a u náčelníka týlu.

Nepřetržité předávání zpráv za pohybu, když se štáb přemísťuje, zvláště za vedení boje, lze umožnit organisováním vnitřní radiové sítě štábu. K tomu účelu je nutno vybavit každé oddělení a každý štáb druhů vojsk a týlu malou radiovou stanicí zamontovanou do vozidla s tlumeným motorem. Nejvhodnější jsou krátkovlnné stanice s frekvenční modulací nevelkého dosahu, na př. KO 22 (dosah kolem 12 km) nebo KO 21 (dosah asi 8 km) anebo RF (dosah do 2 km). Poslední dvě stanice však postrádají frekvenční modulace. Všechny stanice radiové sítě štábu budou naladěny na stejnou frekvenci, takže zprávy vysílané kteroukoli stanicí budou moci zároveň vyslechnout i všechny ostatní stanice. Další velkou výhodou tohoto systému je možnost současně předat zprávu nadřazenému nebo podřízenému štábu. Toho se dosáhne přepojením radiových spojů tak, že se stejný typ malé radiové stanice používané ve vnitřní radiové síti štábu přimontuje do auta s velkou nebo střední stanicí, která udržuje styk s nadřazeným nebo podřízeným štábem. Výstup příjmu malé stanice se pomocí kabelu zapojí do vysílače velké stanice, takže zpráva vysílaná po vnitřní síti štábu jde současně na nadřazený nebo podřízený štáb.

Televizní technika umožňuje ze všech dosud známých způsobů nejrychlejší předávání psaných a tištěných zpráv (celých stran, náčrtů) obrazovým přenosem.

Jde o zařízení zvané televizní faksimile.

Způsoby předávání zpráv zjištěných vzdušným průzkumem

Naléhavé zprávy, které nestrpí odkladu, jsou vysílány radiem na vlně průzkumu osádkou letounu ihned po zjištění v otevřené řeči (kódují se jen místní jména).

Toto vysílání je zároveň v letounu zachycováno přístrojem pro záznam zvuku (diktafonem), aby mohlo být po přistání libovolně přehráváno u zájmových štábů.

Velký význam by mělo urychlené vyvolávání leteckých fotografií a filmů a zhotovení kopií ještě za letu, aby bylo lze hned po přistání dodat zainteresovaným štábům tyto cenné dokumentární zprávy bez dalšího zdržení.

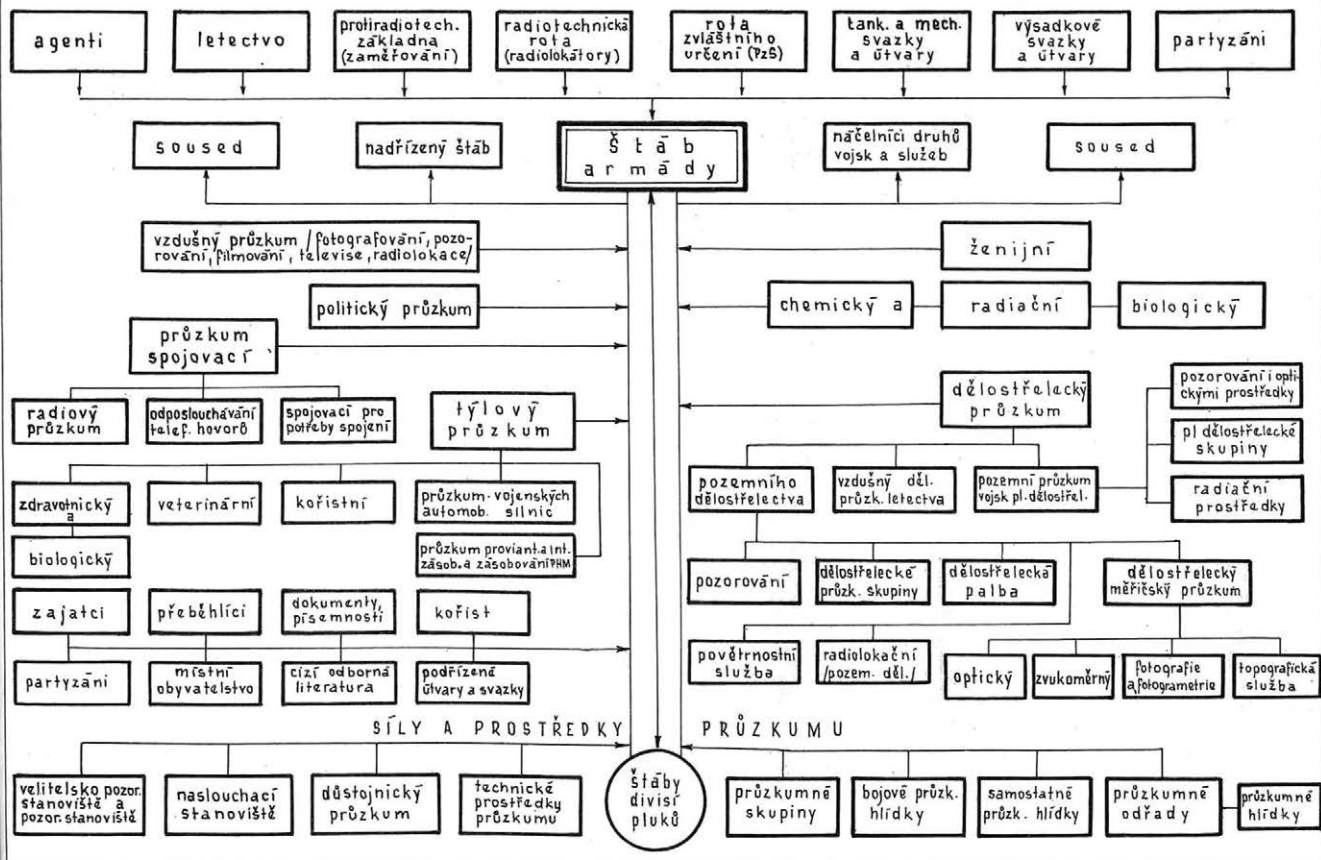
Důležitá úloha při rychlém předávání zpráv o zbraních hromadného ničení připadá lehkým letounům a zvláště vrtulníkům spojovacího letectva. Jsou vhodné pro obstarávání spojení mezi štáby, pro dopravu leteckých snímků a důležitých hlášení a pro přepravu velitelů a styčných důstojníků.

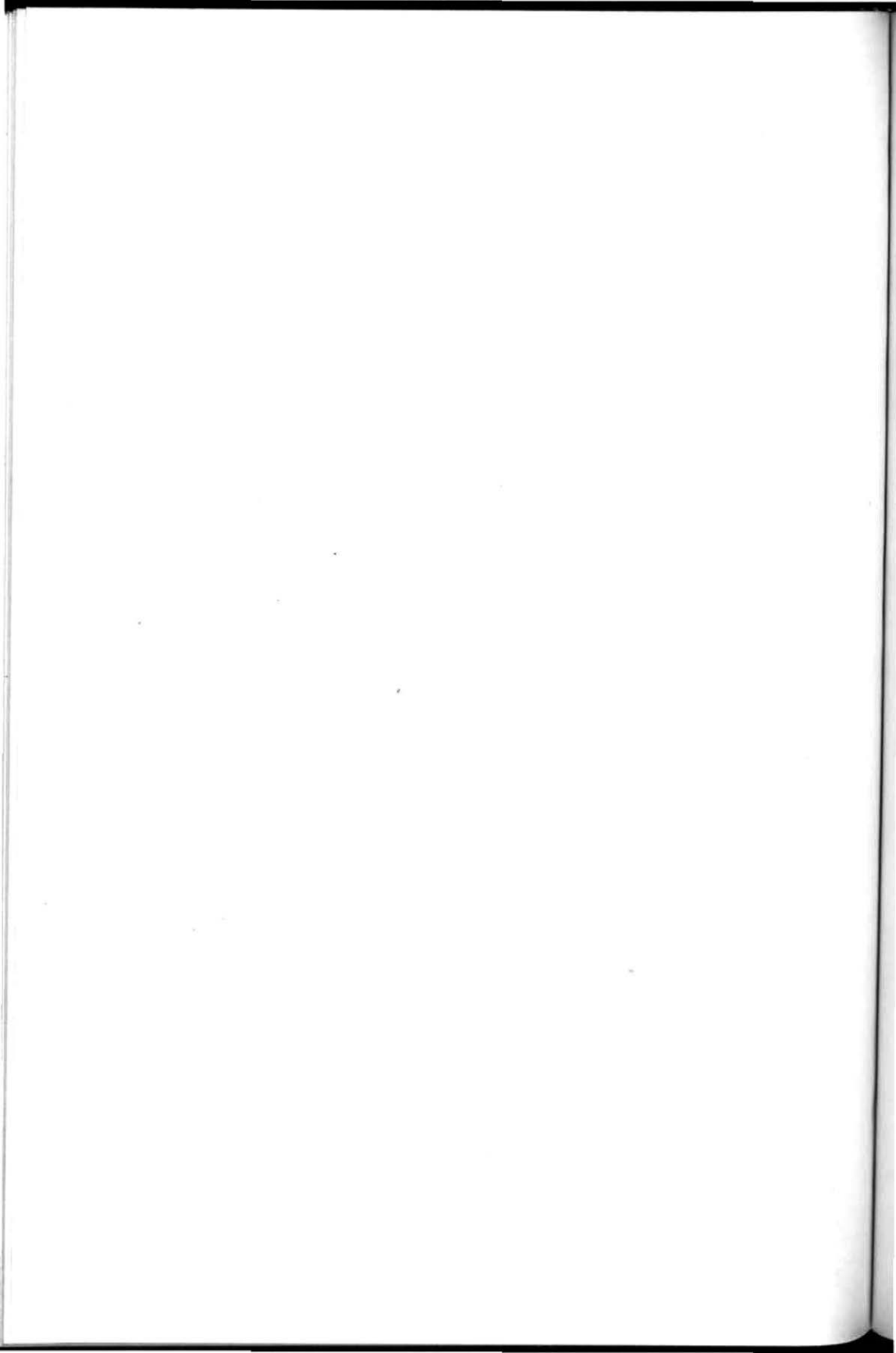
Vrtulníků může být s výhodou použito také jako dopravního prostředku pro důstojnický průzkum.

V některých případech při selhání radiového spojení se stanou vrtulníky nepostradatelným prostředkem k udržení spojení štábů s průzkumnými oddády a zvláště s průzkumnými skupinami působícími v sestavě nepřítelé.

SCHEMA SOUČINNOSTI DRUHŮ, PROSTŘEDKŮ A ZPŮSOBŮ PRŮZKUMU U ARMÁDY

Příloha 1

Pozemní prostředky průzkumu, činné na předním okraji a v blízké hloubce sestavy nepřítele, mohou v některých případech v noci a za snížené viditelnosti použít k předávání zpráv vlastním jednotkám přímo ze sestavy nepřítele infračervených dalekohledů vysíláním smluvných signálů Morseovou abecedou.

Při uskutečňování součinnosti „zdola nahoru“, „shora dolů“ a mezi sousedy jde u každého štábu nejen o shromáždění co největšího počtu zpráv o zbraních hromadného ničení k snazšímu poznání příprav nepřítele k atomovému, chemickému a biologickému napadení, ale právě tak o jejich zevšeobecnění u vlastních vojsk.

Zprávy o zbraních hromadného ničení jsou z převážné části tak naléhavé, že jejich zevšeobecnění musí následovat hned po jejich zkráceném vyhodnocení bez jakýchkoli dalších průtahů.

Tomuto požadavku však dosavadní systém spojení plně nevyhovuje. Jedinou vhodnou sítí pro tento účel je síť výstrahy protivzdušné obrany, která však zatím slouží jen k vyhlášení nebezpečí napadení nepřátelskými prostředky hromadného ničení od letectva ze vzduchu. Není důvodů, které by zabráňovaly jejímu využití také k vyhlášení stejného nebezpečí hrožícího z pozemních prostředků atomového, chemického a biologického napadení, jako je dělostřelectvo, minomety, odpalovací zařízení dělostřeleckých raket a řízených střel, které nejsou zjišťovány pozemními silami a prostředky průzkumu.

Bude záležet jen na dobré organizaci součinnosti ve štábech mezi oddělením průzkumu a oddělením protivzdušné obrany, aby provoz na síti výstrahy vyhovoval oběma jmenovaným složkám štábu.

Výhodou vyplývající z využití sítě výstrahy pro předávání zpráv o zbraních hromadného ničení je, že síť je poslouchána všemi štáby různých stupňů až do pluku vto. Zřízení další sítě divisní pro všechny útvary a jednotky divise by předávání zpráv o zbraních hromadného ničení ještě prohloubilo. Prapory zatím nemají zvláštní síť ani hlásky, ale je možno jim zprávy o zbraních hromadného ničení předat po síti plukovní po linii velitelské.

Přechod do velitelských sítí by byl možný na příklad na signál „ATOM“.

Nevýhodou je, že systém vysílání v síti výstrahy je specifický, založený na soustavě skupin písmen a číslic, značících různé ustálené údaje (na př. druh letounu, směr, výška, rychlost a p.).

Kapacita vysílání: je možno vyhlásit za jednu minutu po pěti písmenech (číslících).

Na jeden cíl se používá dvou skupin, které se třikrát opakují.

Tedy 3 cíle = 3×6 skupin = 18 skupin po pěti písmenech.

To je zatím největší technická možnost, kterou stačí vykonat radio-telegrafista za jednu minutu, při čemž se počítá s rychlostí vysílání asi 100 značek za jednu minutu.

Při využití sítě výstrahy k předávání zpráv o zbraních hromadného ničení by tedy šlo o to nahradit některá vysílání cílů pro PVO zprávou o zbraních hromadného ničení.

Protože se na síti výstrahy hlásí všechny letouny — tedy i vlastní (poněvadž není vždy možno ihned zjistit, zda jde o nepřátelský letoun), je tato síť značně zatížena.

Šlo by tedy o domluvu s PVO, jak vyhradit pro zprávy o zbraních hromadného ničení síť a vytvořit nové krátké smluvené signály (musí být dodrženy skupiny písmen nebo číslic).

Bylo by tedy možno označit na příklad ciframi zprávu o zbraních hromadného ničení — 22 (nebo atom), zbytek skupin vyplnit domluvenými hesly — nejlépe číselnými k označení alespoň

- druhu ZHN (kanon, HJ, C, M atd.),
- prostoru ZHN (souřadnice),
- činnosti ZHN (zaujímá palebné postavení, je na pochodu, připravuje se k odpálení, je ve vyčkávacím prostoru a p.).

Problém je dostat rychle zprávu o zbraních hromadného ničení na štáb armády (od SPzS, PzS nebo od jiných prostředků) a tamodtud rychle do sítě výstrahy.

Další problém je rychlé přijetí a hlavně vyhodnocení zprávy všemi příjemci.

Předpoklad je, že by bylo třeba zvláštního kódování map, jako je tomu u PVO.

Po této stránce by bylo třeba tyto problémy vyřešit uvnitř PVO a spojovacího vojska a určit přesně

- a) pořadí předávání zpráv:
 1. letectvo,
 2. zbraně hromadného ničení,
- b) způsob vysílání a kódování,
- c) technické provádění a možnosti zdokonalení a urychlení vysílání (automatické vysílání a p.),
- d) případná provozní a jiná zlepšení, zejména možnost stálého příjmu zpráv i během přesunů štábu a vojsk.

Z á v ě r

Veškerá činnost spojená se zjišťováním, předáváním a zevšeobecňováním zpráv o zbraních hromadného ničení je předznamenána urputným bojem o čas. Jedním z podstatných činitelů přispívajících k úspěšné funkci této činnosti je organizace a provádění nepřetržité a všestranné průzkumové součinnosti.

Při zjišťování zbraní hromadného ničení lze se rychle dopracovat kladných výsledků jen tehdy, bude-li v krátké době shromážděn velký počet zpráv ze značně rozlehlého prostoru, zvláště z taktické a operační hloubky. K zvládnutí tohoto úkolu je třeba čerpat ze všech dosažitelných zdrojů zpráv, zasazovat nejrozmanitější prostředky průzkumu při zachování možnosti soustřeďovat hlavní z nich na nejnebezpečnější objekty a prostory a usnadňovat a zrychlovat jejich činnost vzájemnou podporou a využíváním výsledků jedněch druhů, způsobů nebo prostředků druhými.

Přestože nelze považovat kterýkoli ze známých druhů, způsobů nebo prostředků průzkumu za nevykonný nebo dokonce i zbytečný v soudobých podmínkách, přece jenom je nesporné, že při zjišťování zbraní hromadného

ničení vystupuje do popředí úloha agenturního a vzdušného průzkumu, průzkumných skupin vysílaných do taktické a operační hloubky ke zjišťování a ničení zbraní hromadného ničení, radiolokace, televise a ostatních moderních prostředků, zejména elektronických.

Zevšeobecňování zpráv je třeba zpružnit a zrychlit využíváním sítě výstrahy protivzdušné obrany.

Proto je třeba otázku organizace a provádění průzkumové součinnosti pozorně studovat, hledat nové dokonalejší formy pro její uplatnění a ověřovat je při praktické činnosti vojsk a štábů.